

man ikke vil skuffe berettigede Forventninger, ved at paalægge dem lige Byrder, forekommer dette Hensyn mig ikke at være tilstede for Kommunerne, dels paa Grund af de kommunale Afgifters særlige Karakter, og dels af Hensyn til Loven af 20de Juni 1850; thi den sammen Omstændighed, der bevirkede, at man overfor Statskatterne maatte være betænkelig ved i Analogi med denne Lov at give Skoveierne fuld Skat, tale for, at Kommuneskatterne bør paalægges uden noget Bederlag; thi Loven af 20de Juni 1850 gav aldeles ingen Erstatning for den Byrde, at Kommuneskatterne bleve egaliserede, der blev kun givet Erstatning for Statskatterne, ikke for Kommuneskatterne og altsaa maa, naar en lignende Forandring skal træffes for Stovene, en lignende Fremgangsmaade ogsaa der anvendes, saa at det forekommer mig, at det Billighedshensyn, som er et betydningsfuldt Moment med Hensyn til Statskatterne, ikke er tilstede med Hensyn til Kommuneskatterne. Derimod er der et Par andre Omstændigheder, som gjøre mig noget betænkelig ved ubetinget at tilraade en anden Skuldsætning af Stovene, ved at tilraade, at Stovene af Hensyn til Kommuneskatterne sættes i lige Hartkorn med Alger og Eng, og det er da for det Første, at det ikke er mange Kommuner, der er Tale om, og at det er en temmelig kostbar Foranstaltning, saa at det ialtsald, forinden man skred dertil, burde oplyses, hvor mange Kommuner det er, der lide en større Skade ved den lave Skovbesætning, og i hvilket Forhold dette Tal staar til Omkostningerne ved en ny Matrikel. Det er Noget, hvorom jeg ingen Foreskilling har, og jeg skal derfor kun henlede Opmærksomheden paa, at det er et Spørgsmaal, der burde undersøges. Der er dernæst en anden Ting, som gjør mig noget betænkelig ved den hele Sag. Hvis man ved nu at omregulere Skovskylben kunde opnaa, at Grundlaget for Kommunebesætningen, Grundlaget for Besætningen af de faste Eiendomme, blev godt og brugeligt, hvis man kunde faae noget Godt ud deraf i den Henseende, saa vilde jeg ubetinget gaa med dertil; men Sagen er, at Grundlaget, Hartkornet, er saa yderlig slet isorveien, har saamange og saa store Mangler, at, naar man saaledes lempede en enkelt Ting derved, blev det omtrent som at sætte en ny Lap paa en gammel Kjøle, for at bruge et gammelt Ordsprog. Det har saamange Ulemper og Huller og saa store Huller, at hele Klædningen, hele Grundlaget saa at sige ikke blev bedre, selv om man lappede paa de enkelte Punkter. Jeg skal kun nævne en enkelt Ting, foruden hvad der allerede er talt om Hederne. Jeg skal kun minde om, at Bygninger ikke beskattes. Der anlægges f. E. en Fabrik i en Kommune, den samler Hundreder af Arbeidere, som Skolevesenet og Fattigvesenet have Udgifter af; men hvis den eies af et Aktieselskab, hvis Eierne ikke bor der, betaler den Intet til Kom-

munen. Det er ikke nogen lille Sag. Efter hvad jeg kan se i Oplysningerne om Assurance-summernes Beløb, findes der i Landkommunerne Fabrikker, Møller, Kroer og saadanne Ting til en Assuranceværdi af over 100 Millioner Kroner. Det er altsaa en Værdi ligesaa stor som Stovenes, og deraf betales aldeles Intet til Kommunerne. Under disse Omstændigheder maa man have megen Tvivl om, hvorvidt man her skal gribe ensidig ind overfor Stovene og lade den anden Side af Sagen, Fabrikkerne og alle de andre Bygninger, der ingen Skatter betale, ligge. Jeg vil ikke sige, at jeg ikke vil være med til at foreslaa, at man skulde ubligne Skovskylben; men jeg vilde foretrække, naar man af denne Interpellation og af Ulighederne og Ulemperne ved den ældre Skuldsætning vilde tage Anledning til at omregulere hele det nye Hartkorn. Jeg troer, at det vil være en Foranstaltning af stor Betydning, og at det vil være den eneste Veje, ad hvilken man kan naae til en tilfredsstillende Besætning. Smidbertid, man maa jo ikke styde det mindre Gode fra sig for at opnaa et større; og hvis Stemningen i Thinget og hos Regjeringen skulde være imod en almindelig Dmmatrilulering, hvis der ikke skulde være nogensomhelst Udsigt til at opnaa dette større Gode, saa forekommer det mig, at man burde tage tiltakke og nøies med det Gode, man kan faae, og saa vilde det maaske nok være ønskeligt, at idetmindste den Ulighed ved Kommunebesætningen, der hidrører fra Stovene, blev hævet. Hvorledes man burde bære sig ad ved Besætningen af Stovene, vil jo være meget tvivlsomt. Det forekommer mig at maatte bero paa, om Dmmatriluleringen af Stovene bliver en Foranstaltning for sig, eller om den foretages i Forbindelse med en almindelig Dmmatrilulering. Det sidste Spørgsmaal skal jeg lade ligge, da det ikke for Dieblisset ligger for; men hvis man ommatrilulerer Stovene alene og lader den øvrige Matrikel for Alger og Eng blive staaende, saa forekommer det mig utvivlsomt, at man bør følge de samme Principer for Stovene, som man har fulgt for Alger- og Engs Hartkorn, og saa forekommer det mig ikke ganske rigtigt at følge den Udvei, som den ærede Ordsfører for Forespørgerne (H. Christensen) har ansøgt. Ved denne Forholdsregel vilde man dog vistnok gaa noget forvidt. Man burde vistnok i saa Fald nøies med kun at matrilulere Bunden, hvorpaa Stovene staa, da man ved den øvrige Jordbund er nøiesdes dermed. Inden jeg slutter, vil jeg dog endnu gjøre en Hensikling. Det er jo muligt, at der ikke er Udsigt til at erholde nogen ny Skuldsætning for Stovene; men jeg skal henstille, om man, naar man isøvrigt omdanner Kommuneskatterne, som Formue- og Leiligheds-skatten, hvad der jo har været Tale om, og hvorom der ogsaa har været forelagt Forslag fra Regjeringen, om man da ikke bør gjøre det saaledes, at det